

УДК 342.9

Єременко Є.І.¹

Купін А.П.²

¹ студ. гр. Ю-126 НУ «Запорізька політехніка»,

² к.ю.н., доцент НУ «Запорізька політехніка»

ЗАХОДИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Актуальність даної теми полягає у тому що, процедура розгляду справ в адміністративних судах вимагає чіткого виконання правил адміністративного процесу від усіх його учасників. Для забезпечення ефективності діяльності суду від сторін процесу вимагається певний рівень правової поведінки, відповідна культура юридичної практики та професійно-правова культура суддів та інших учасників адміністративного процесу. Дотримання правил поведінки у суді досягається завдяки заходам процесуального примусу.

Заходи процесуального примусу – це певні попереджувальні заходи, вони направлені на підтримку певного ладу у судовому розгляді справи. Суд вживає міри примусу відразу як особа скояла порушення, шляхом складання ухвали.

Порушення встановлених у суді правил або перешкоджання здійсненню судочинства несе за собою застосування заходів примусу, серед яких є: попередження, видалення із залу судового засідання, привід, тимчасове вилучення доказів для дослідження судом, та штраф (ст. 145 КАС України).

Особливою рисою заходів є принцип «non bis in idem», інакше кажучи особа не може бути притягнута двічі за те саме порушення.

У разі недотримання порядку або зневаги наказів судді до членів судового засідання задіюється попередження, а у разі повторних порушень дану особу видаляють із залу суду.

Тимчасове вилучення доказів використовується для аналізу судом, коли вони ненадання без вагомих на те причин письмових, фізичних чи електронних доказів, необхідних для розгляду справи, або неповідомлення причин їх відмови, після чого суддя складає ухвалу.

Привід як міра необхідності може бути застосована до осіб, особистиста присутність яких визнана судом обов'язковими, крім цього до очевидців, які без вагомих причин не прийшли до суду чи не інформували про мотиви їх нез'явлення. Закон покладає відповідальність на членів справи: свідка, фахівця, перекладача, спеціаліста які не зможуть прийти на судові засідання або у разі зміни їх місця перебування, роботи, заздалегідь попередити про це суд (ч. 131 ст. 131 КАС України).

Штраф як захід примусу застосовується за недобросовісну реалізацію процесуальних прав учасниками справи, зловживання ними і використання невідповідно до цільових настанов адміністративного судочинства, так саме за ухилення та недодержання процесуальних обов'язків, спрямоване на недотримання законних прав та інтересів осіб, що беруть участь у справі, і перешкоджання діяльності суду. Причому залежно від характеру протиправних дій розмір штрафу може становити суму від 0,3 до 3 або від 1 до 10 розмірів розмірів прожиткового мінімуму для осіб працездатних у різних випадках, які закріплені у законодавстві.

Отже, після проведення загальної риси заходів процесуального примусу, закріплених КАСУ України, зокрема за підставами, змістом та особливостями їх застосування в адміністративному судочинстві, дає змогу визначити їх як передбачені адміністративно-процесуальним законодавством засоби впливу фізичного, психологічного або майнового характеру, які використовуються судом (головуючим суддею) або за його завданням іншими уповноваженими особами до учасників судового процесу та інших осіб, які присутні у судовій залі, з метою попередження та припинення зловживання процесуальними правами, запобігання створенню різних перешкод у проведенні судочинства та реалізації принципів, а також забезпечення дотримання правил ведення судового процесу.

На підставі наведеного робимо висновок, що зараз практика застосування заходів процесуального примусу дуже обмежена, що дозволяє говорити: по-перше, про недосконалість процесуальної регламентації заходів процесуального примусу; по-друге, про відносну дисциплінованість суб'єктів адміністративного процесу.